

1. IDENTYFIKACJA PREPARATU, IDENTYFIKACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

Nazwa handlowa **MIX ROZPUSZCZALNIKOWY**
Zastosowanie preparatu Do sporządzania metalicznych i perłowych emalii

Producent **HAYA M. Bukowski i Wspólnicy Spółka Jawna**
Adres Górci 5A; 66-431 Santok, Polska
Telefon 0048-95-7288305
Fax 0048-95-7288307

E-mail osoby odpowiedzialnej za kartę charakterystyki: haya@haya.pl
Telefon alarmowy 0048-0603923171 (czynny całą dobę)

2. IDENTYFIKACJA ZAGROŻEŃ

Produkt jest zaklasyfikowany jako preparat niebezpieczny, łatwopalny. Działa szkodliwie przez drogi oddechowe oraz w kontakcie ze skórą. Działa drażniąco na skórę. Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry. Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.

3. SKŁAD I INFORMACJA O SKŁADNIKACH

Nazwa substancji niebezpiecznej	Zakres stężeń w %	Nr rejestracji	Nr CAS	Nr EC	Symbole niebezpieczeństwa
Octan n-butyłu	40 – 50	–	123-86-4	204-658-1	R10, R66, R67
2-butoksyetanol	< 10	–	111-76-2	203-905-0	Xn; R20/21/22 Xi; R36/38
Ksylen (mieszanina izomerów)	< 10	–	1330-20-7	215-535-7	R10, Xn; R20/21, Xi; R38
Butan-1-ol	< 5	–	71-36-3	200-751-6	R10, Xn; R22 Xi; R37/38, R41, R67
Etylobenzen	< 5	–	100-41-4	202-849-4	F; R11, Xn; R20

Pełen tekst zwrotów R przytoczony został w punkcie 16 karty.

4. PIERWSZA POMOC**Informacje ogólne**

W przypadku utrzymujących się objawów lub jakichkolwiek wątpliwości zasięgnąć porady medycznej.

Po narażeniu drogą oddechową

Wyprowadzić poszkodowanego z miejsca narażenia na świeże powietrze. Zapewnić ciepło i spokój. Jeżeli oddychanie jest utrudnione podać tlen. W przypadku zatrzymania oddechu zastosować sztuczne oddychanie i wezwać natychmiast pomoc medyczną.

W kontakcie ze skórą

Zdjąć skażoną odzież. Zanieczyszczoną skórę myć dokładnie dużą ilością wody z mydłem przez co najmniej 15 minut.

W kontakcie z oczami

Niezwłocznie przepłukać oczy delikatnym strumieniem wody. Wyjąć szkła kontaktowe. Ponownie płukać oczy delikatnym strumieniem wody przy podwiniętych powiekach przez co najmniej 20 minut. Skorzystać z pomocy lekarskiej.

W przypadku spożycia

Nie wywoływać wymiotów. Zasięgnąć porady lekarza.

5. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU POŻARU**Odpowiednie środki gaśnicze:**

suchy proszek gaśniczy, piana alkoholoodporna, dwutlenek węgla, rozproszone prądy wodne.

Środki gaśnicze, które nie mogą być użyte ze względów bezpieczeństwa:

silny strumień wody

Szczególne zagrożenia:

Przy niepełnym spalaniu wytwarza się tlenek i dwutlenek węgla.

Specjalny sprzęt ochronny dla strażaków:

Stosować niezależny aparat oddechowy oraz pełną odzież ochronną.

Porady dodatkowe:

Zamknięte pojemniki narażone na ogień lub wysoką temperaturę chłodzić poprzez zraszanie wodą. O ile to możliwe usunąć z miejsca narażenia. Nie dopuścić do przedostania się zanieczyszczonej wody gaśniczej do wód gruntowych i powierzchniowych.

**6. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU NIEZAMIERZONEGO
UWOLNIENIA DO ŚRODOWISKA**

Indywidualne środki ostrożności

Unikać bezpośredniego kontaktu z preparatem. Nosić odpowiednie środki ochrony indywidualnej - patrz pkt 8. Nie wdychać par i mgły preparatu. Zapobiegać wytwarzaniu par poprzez ich rozpraszanie rozpyloną wodą.

Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Nie dopuszczać do przedostawania się produktu do kanalizacji, wód powierzchniowych i wód gruntowych. Zabezpieczyć studzienki ściekowe. O ile to możliwe zlikwidować wyciek. Powiadomić odpowiednie władze i służby ratownictwa chemicznego w przypadku zanieczyszczenia wód powierzchniowych lub gruntowych.

Metody oczyszczania

Zlikwidować wyciek. Zamknąć dopływ cieczy, uszczelnić uszkodzone opakowanie. Nie splukiwać wodą. Miejsce gromadzenia się cieczy obwałować. Wycieki produktu zasypać niepalnym materiałem pochłaniającym ciecz np. piaskiem, ziemią, ziemią okrzemkową i zebrać do oznakowanych pojemników na odpady.

7. POSTĘPOWANIE Z PREPARATEM I JEGO MAGAZYNOWANIE

Postępowanie z preparatem

Postępować zgodnie z przepisami z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Myć ręce przed każdą przerwą i po zakończeniu pracy. Podczas stosowania preparatu nie pić, nie spożywać posiłków i nie palić tytoniu. Zakaz manipulowania otwartym ogniem. Unikać bezpośredniego kontaktu. Zakładać odpowiednie środki ochrony indywidualnej - patrz pkt 8.

Magazynowanie

Przechowywać w oryginalnych, szczelnie zamkniętych pojemnikach, w suchym i dobrze wentylowanym pomieszczeniu z dala od źródeł zapłonu oraz narzędzi iskrzących. Otwierane już pojemniki dobrze uszczelnić i przechowywać pionowo. Chronić przed dostępem osób nieupoważnionych.

8. KONTROLA NARAŻENIA I ŚRODKI OCHRONY INDYWIDUALNEJ

Wartości graniczne narażenia w miejscu pracy

<i>Specyfikacja</i>	<i>NDS</i>	<i>NDSCh</i>	<i>NDSP</i>
Octan n-butyłu	200 mg/m ³	950 mg/m ³	---
2-butoksyetanol	98 mg/m ³	200 mg/m ³	---
Ksylen	100 mg/m ³	---	---
Butan-1-ol	50 mg/m ³	150 mg/m ³	---
Etylobenzen	100 mg/m ³	350 mg/m ³	---

Zalecane procedury nadzoru

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Dz. U. Nr 73, poz.645;

PN-89/Z-01001/06. Ochrona czystości powietrza. Nazwy, określenia i jednostki. Terminologia dotycząca badań jakości powietrza na stanowiskach pracy;

PN Z-04008-7:2002. Ochrona czystości powietrza. Pobieranie próbek. Zasady pobierania próbek powietrza w środowisku pracy i interpretacja wyników;

PN-EN-689:2002. Powietrze na stanowiskach pracy - wytyczne oceny narażenia inhalacyjnego na czynniki chemiczne przez porównanie z wartościami dopuszczalnymi i strategia pomiarowa;

PN-68/Z-04051. Oznaczanie zawartości octanu etylu i octanu butylu w powietrzu.

PN-78/Z-04119/01. Ochrona czystości powietrza. Badanie zawartości estrów kwasu octowego. Oznaczanie octanów: metylu, etylu, propylu, butylu i amylu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogacaniem próbki.

PN-89/Z-04023/02. Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości (w mieszaninach) szkodliwych substancji wydzielających się z wyrobów lakierowych nitrocelulozowych. Oznaczanie acetonu, alkoholi: etylowego, n-butyłowego, izobutyłowego, etoksyetyłowego, butoksyetyłowego; octanów: etylu, n-butyłu, etoksyetylu, toluenu i

ksylenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej.

PN-78/Z-04116/01. Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości ksylenu. Oznaczanie ksylenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogacaniem próbki.

PN86/Z-04174/02. Ochrona czystości powietrza, badania zawartości alkoholu butoksylogowego. Oznaczanie na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogacaniem próbki.

PN-86/Z-04155/02. Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości alkoholu butylowego. Oznaczanie alkoholu izobutylowego i n-butylowego na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej.

PN-79/Z-04081/01 Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości etylobenzenu. Oznaczanie etylobenzenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogacaniem próbki.

Kontrola narażenia w miejscu pracy

Zapewnić odpowiednią wentylację wywiewną usuwającą pary z miejsc emisji oraz ogólną wentylację w pomieszczeniach produkcyjnych i na stanowiskach pracy.

Indywidualne środki ochrony:**Ochrona dróg oddechowych**

maska lub półmaska z pochłaniaczem typu A

Ochrona rąk

rękawice ochronne z alkoholu poliwinylowego; Uwzględniając podane przez producenta parametry rękawic należy zwracać uwagę podczas stosowania produktu czy rękawice jeszcze zachowują swoje właściwości ochronne. Po skończonej pracy stosować kremy ochronne.

Ochrona oczu

gogle lub szczelne okulary ochronne

Ochrona skóry

odzież ochronna

Kontrola narażenia środowiska

Zabezpieczyć przed wprowadzeniem do miejskiego systemu wodno-kanalizacyjnego i cieków wodnych.

9.**WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNE**

Postać:	gęsta ciecz
Zapach:	rozpuszczalnikowy
Barwa:	srebrno-złoty-perłowy
PH:	nie dotyczy
Temperatura wrzenia:	150°C
Temperatura zapłonu:	25°C
Temperatura samozapłonu:	270 - 370°C
Dolna granica wybuchowości:	0,7 % (obj.)
Górna granica wybuchowości:	12 % (obj.)
Właściwości utleniające:	brak
Prężność par (20°C):	11 hPa
Gęstość (20°C):	ok. 1 g/cm ³
Rozpuszczalność w wodzie:	nierozpuszczalny
Współczynnik podziału n-oktanol/woda:	brak danych
Lepkość (kubek DIN 4mm):	2,30 min.
Szybkość parowania:	brak danych

10.**STABILNOŚĆ I REAKTYWNOŚĆ****Stabilność**

Produkt jest stabilny w zalecanych warunkach stosowania i magazynowania.

Warunki, których należy unikać

wysokiej temperatury

Czynniki, których należy unikać

silnych utleniaczy, silnych zasad

Niebezpieczne produkty rozkładu

tlenek węgla, dwutlenek węgla, inne toksyczne gazy

11.**INFORMACJE TOKSYKOLOGICZNE**

Brak danych dotyczących toksyczności preparatu. Ocena została dokonana na podstawie danych dotyczących składników niebezpiecznych zawartych w preparacie.

Toksyczność ostra, doustnie:

Octan n-butyłu:	LD ₅₀ = 14000 mg/kg (szczur)
2-butoksyetanol:	LD ₅₀ = 560 mg/kg
Ksylen:	LD ₅₀ = 4300 mg/kg (szczur)
Butan-1-ol:	LD ₅₀ = 790 mg/kg (szczur)
Etylobenzen:	LD ₅₀ = 3500 mg/kg (szczur)

Toksyczność ostra, inhalacyjnie:

Octan n-butyłu:	LD ₅₀ = 9660 mg/m ³ /8h (szczur)
2-butoksyetanol:	LC ₅₀ = 2200 mg/m ³ /8h
Ksylen:	LD ₅₀ = 22100 mg/m ³ /2h (szczur)
Butan-1-ol:	LC ₅₀ = 24640 mg/m ³ /4h (szczur)

Toksyczność ostra, skóra:

Octan n-butyłu:	LD ₅₀ > 5000 mg/kg
2-butoksyetanol:	LD ₅₀ = 490 mg/kg
Butan-1-ol:	LD ₅₀ = 3400 mg/kg (królik)
Etylobenzen:	LD ₅₀ = 17800 mg/m ³ (królik)

Działanie uczulające:

Octan n-butyłu:	brak działania uczulającego
2-butoksyetanol:	brak działania uczulającego

Toksyczność podostra, podchroniczna i długotrwała:

2-butoksyetanol:	Toksyczność dawki powtarzającej się: uszkodzenie nerek oraz wątroby.
------------------	--

CMR zaszeregowanie:

Octan n-butyłu:	nie mutageniczny
-----------------	------------------

Skutki narażenia

Może powodować: podrażnienie skóry, błony śluzowej nosa i gardła, ból, zaczerwienienie i łzawienie oczu, bóle i zawroty głowy, nudności, pobudzenie; w wyjątkowych przypadkach utratę przytomności. Działa narkotycznie.

12.**INFORMACJE EKOLOGICZNE****Ekotoksyczność**

Brak wyników badań ekotoksykologicznych produktu. Ocena została dokonana na podstawie danych dotyczących składników niebezpiecznych zawartych w preparacie.

Toksyczność dla ryb:

Octan n-butyłu:	LC ₅₀ = 64 mg/l/48h (<i>Brachydanio rerio</i>) ; LC ₅₀ = 62 mg/l/96h (<i>Leuciscus</i>)
2-butoksyetanol:	LC ₅₀ > 1000 mg/l (<i>Lepomis macrochirus</i>)
Ksylen:	LC ₅₀ = 3,77 mg/l/96h (<i>Salmo Gairdneri</i>)

Toksyczność ostra dla rozwielitki:

Octan n-butyłu:	EC ₅₀ = 73 mg/l/24h (<i>Daphnia magna</i>)
2-butoksyetanol:	LC ₅₀ = 1815 mg/l/24h (<i>Daphnia magna</i>)
Ksylen:	EC ₅₀ = 7,4 mg/l/48h (<i>Daphnia magna</i>)

Toksyczność ostra dla bakterii:

Octan n-butyłu:	EC ₁₀ = 959 mg/l/18h ; EC ₁₀ = 115 mg/l/16h (<i>Pseudomonas putida</i>)
2-butoksyetanol:	EC ₅₀ > 700 mg/l/16h (<i>Pseudomonas putida</i>)
Ksylen:	EC ₅₀ > 100 mg/l

Toksyczność ostra dla glonów:

Octan n-butyłu:	EC ₅₀ = 674 mg/l/72h (<i>Scenedesmus subspicatus</i>)
Ksylen:	LC ₅₀ = 10 - 100 mg/l/96h (algi)

Mobilność

Nie dopuścić do przedostania się preparatu do zbiorników wodnych, wód gruntowych i kanalizacji.

Trwałość i zdolność do rozkładu**Biodegradowalność:**

Octan n-butyłu:	98%
	metoda: test zamkniętej butli
2-butoksyetanol:	90%
	metoda: OECD 302B, ISO 9888; 88/302/EWG, C

Zdolność do biokumulacji:

Octan n-butyłu:	BCF = 3,1
-----------------	-----------

13. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI

Usuwać zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi i wspólnotowymi.

Metody usuwania preparatu

Nie wylewać do kanalizacji, do ujęć wodnych i gruntu. Zaleca się spalanie lub składowanie odpadów w specjalnie przygotowanych do tego celu urządzeniach odpowiadających przepisom w zakresie utylizacji odpadów.

Metoda usuwania opakowania

Nieoczyszczone opakowania traktować jak odpady produktu. Opróżnione, oczyszczone opakowania oddać do utylizacji, recyklingu. Sposób likwidacji zebranych odpadów uzgodnić z właściwym terenowo Wydziałem Ochrony Środowiska.

14. INFORMACJE O TRANSPORCIE

Transport ADR/RID/ADN/ADNR

Prawidłowa nazwa przewozowa: **FARBA**

Nr rozpoznawczy materiału: **UN 1263**

Klasa: **3**

Kod klasyfikacyjny: **F1**

Nalepka ostrzegawcza: **3**

Grupa pakowania: **III**

Nr rozpoznawczy zagrożenia: **30**

Transport morski IMO/IMDG

Prawidłowa nazwa przewozowa: **FARBA**

Nr rozpoznawczy materiału: **UN 1263**

MFAG: **310**

Strona IMDG: **3379**

Zanieczyszczenie morza: -

Grupa pakowania: **III**

Transport powietrzny ICAO/IATA

Prawidłowa nazwa przewozowa: **FARBA**

Nr rozpoznawczy materiału: **UN 1263**

Grupa pakowania: **III**

Nalepka ostrzegawcza: **3**

15. INFORMACJE DOTYCZĄCE PRZEPISÓW PRAWNYCH

Informacje zamieszczane na etykiecie:

- R10 - Produkt łatwopalny.
- R20/21 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą.
- R38 - Działa drażniąco na skórę.
- R66 - Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pęknięcie skóry.
- R67 - Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.

- S2 - Chronić przed dziećmi.
- S25 - Unikać zanieczyszczenia oczu.
- S36/37 - Nosić odpowiednią odzież ochronną i odpowiednie rękawice ochronne.
- S46 - W razie połknięcia niezwłocznie zasięgnij porady lekarza- pokaż opakowanie lub etykietę.
- S51 - Stosować wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach.

szkodliwy

Zawiera: octan n-butylu, 2-butoksyetanol, ksylen (mieszanina izomerów), butan-1-ol, etylobenzen

Należy przestrzegać obowiązujących przepisów krajowych:

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. Nr 129 poz.844 z późn.zm.-tekst jednolity Dz.U. Nr 169/2003, poz. 1650).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz.U. nr 171, poz. 1666 wraz z późn. zm.).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz.U.173.1679 wraz z późn. zm. Dz.U.04.260.2595).
Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lutego 2003r. w sprawie sposobu dokonywania oceny ryzyka dla zdrowia człowieka i dla środowiska stwarzanego przez substancje chemiczne (Dz.U.03.52.467).

Rozporządzenie MPiPS z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. Nr 217, poz. 1833 wraz z późniejszymi zmianami – Dz.U. Nr 161 z 2007 r., poz.1142).

Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych. (Dz.U. nr 63 z 2001r., poz. 638).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. 01.62.628 wraz z późn.zm.).

Należy przestrzegać obowiązujących przepisów wspólnotowych:

Dyrektywa Komisji 2006/8/WE z dnia 23 stycznia 2006r. zmieniająca, w celu dostosowania do postępu technicznego, załącznik II, III i V do dyrektywy 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady odnoszącej się do zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych.

Rozporządzenie nr 1907/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Dyrektywa nr 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych wraz z późniejszymi zmianami.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/45/WE w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych.

Dyrektywa Komisji Nr 2000/39/EC w sprawie pierwszego wykazu wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń w środowisku pracy w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników- narażonych na czynniki chemiczne w miejscu pracy.

16.**INNE INFORMACJE**

Pełen tekst zwrotów R z punktu 3

- R10 - Produkt łatwopalny.
- R11 - Produkt wysoce łatwopalny.
- R20 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe.
- R20/21/22 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe, w kontakcie ze skórą i po połknięciu.
- R20/21 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą.
- R22 - Działa szkodliwie po połknięciu.
- R36/38 - Działa drażniąco na oczy i skórę.
- R37/38 - Działa drażniąco na drogi oddechowe i skórę.
- R38 - Działa drażniąco na skórę.
- R41 - Ryzyko poważnego uszkodzenia wzroku.
- R66 - Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pękanie skóry.
- R67 - Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.

Dodatkowe informacje

Powyższe informacje są opracowane w oparciu o bieżący stan wiedzy i dotyczą produktu w postaci, w jakiej jest stosowany. Dane dotyczące tego produktu przedstawiono w celu uwzględnienia wymogów bezpieczeństwa, a nie zagwarantowania jego szczególnych właściwości. W przypadku, gdy warunki stosowania produktu nie znajdują się pod kontrolą producenta, odpowiedzialność za bezpieczne stosowanie produktu, a w szczególności za przestrzeganie przepisów prawa, spada na użytkownika.

Pracodawca jest zobowiązany do poinformowania wszystkich pracowników, którzy mają kontakt z produktem o zagrożeniach i środkach ochrony osobistej wyszczególnionych w karcie.

Niniejsza karta charakterystyki opracowana została na podstawie kart charakterystyki dostarczonych przez producentów surowców oraz obowiązujących przepisów dotyczących substancji i preparatów chemicznych.

Zmiany w stosunku do wersji poprzedniej:

aktualizacja ogólna